

DRŽAVNO TEKMOVANJE V ZNANJU LATINŠČINE ZA ŠOLSKO LETO 2005/06

Pars prima

Šifra tekmovalca: _____

Skupaj točk: ___ /50

I.

1. Postavite v množino:

a) Puella amicae dona dat.

Št. točk: ___ /2

b) V množino postavljeni stavek postavite v pasiv.

Št. točk: ___ /2

c) Pasivni stavek spremenite v finalni odvisnik:

Optavi, ut _____

Št. točk: ___ /2

2. Podčrtajte osebek (_____) in povedek (_____) latinskega stavka:

Paulo librum legente Marcus et Gaius venerunt.

Št. točk: ___ /2

a) Spremenite zgornji latinski stavek tako, da bo pomenil: "Ko sta Marko in Gaj brala knjigo, je prišel Pavel."

Št. točk: ___ /2

b) Dobljeni stavek spremenite v akuzativ z infinitivom:

Dico _____

Št. točk: ___ /2

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

II.

Dopolnite s pravilno obliko besede v oklepaju:

Deliberandum est decies, _____ (statuo) est semel.

Multos timere debet, quem _____ (multus) timent.

Ab alio expectes, _____ (alius) quod feceris.

Iniuriam facilius facias, quam _____ (fero).

Cum amas, non sapis, cum _____ (sapio), non amas.

Qui se ipse laudat, cito _____ (derisor) invenit.

Št. točk: ___ /6

III.

Spodaj naštete italijanske oz. španske besede v drugem stolpcu so se razvile iz latinskih besed v prvem stolpcu. Navedite glasovno spremembo, ki je skupna navedenim italijanskim oz. španskim besedam.

a) latinsko italijansko

plenus → pieno

platea → piazza

pluere → piovere

Glasovna sprememba: iz latinskega glasu _____ nastane italijanski glas _____.

Št. točk: ___ /1

b) latinsko špansko

novem → nueve

movet → mueve

noster → nuestro

Glasovna sprememba: iz latinskega glasu _____ nastane španski glas _____.

Št. točk: ___ /1

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

IV.

V slovenskem prevodu latinskega besedila se skriva pet napak. Podčrtajte jih in spodaj napišite pravilni prevod:

Medicina corporis vel tuetur vel restaurat salutem. At hanc itaque pertinet non tantum ars sanandi, sed etiam cibus, potus et vestis.

Medicinae artis repertor fuisse apud Graecus Apollo dicitur. Hanc artem filius eius Aesculapius opere auxit. Sed postquam fulmine ictus Aesculapius interiit, medicina interdicta est. Et ars simul cum auctore defecit latuituque per annos paene quingentos usque ad tempus Artaxerxis regis Persarum. Tunc eam revocavit in lucem Hippocrates, genitus in insula Coe.

Po Izidorju iz Sevilje, Etimologije IV 1, 3

Prevod:

Medicina bodisi varuje bodisi obnavlja zdravje telesa. K njej torej ne spada samo veda o zdravljenju, ampak tudi hrana, pijača in zdravila.

Pravijo, da je bil začetnik medicine pri Grkih Apolon. To vedo je z delom utrdil njegov vnuk Eskulap. A potem ko je Eskulap umrl od kačjega pika, je bila medicina prepovedana. In veda je skupaj z začetnikom zamrla in ostala neznana skoraj petdeset let razen v deželi perzijskega kralja Artakserksa. Takrat jo je na svetlo priklical Hipokrat, rojen na otoku Kosu.

Št. točk: ___ /10

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

V.

Ime spodaj naštetih bolezni oz. bolezenskih znamenj je sestavljeno iz dveh delov: prvi je latinskega, drugi grškega ali latinskega izvora. Na podlagi prvega dela ugotovite, kateri organ napada bolezen oz. na katerem organu se kaže.

Primer: cerebralna paraliza (gl. lat. cerebrum): možgani

- pulmonarna hipertenzija _____
- cervikalni sindrom _____
- facialna pareza _____
- dorzalna gangliopatija _____
- digitalni dermatitis _____
- pupularni defekt _____
- okularni albinizem _____
- mamalna displazija _____

Št. točk: ___ /16

VI.

Ciceronov prijatelj Mark Celij Ruf je v nekem pismu Ciceronu označil Gneja Pompeja takole:

Aliud sentit et aliud loquitur neque tantum valet ingenio, ut non appareat, quid cupiat.

Cicero, Epistulae ad familiares 8, 1

Navedite primer, v katerem bi se taka značajska lastnost prikazala pri današnjem politiku.

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

Št. točk: ___ /4

DRŽAVNO TEKMOVANJE V ZNANJU LATINŠČINE ZA ŠOLSKO LETO 2005/06

Pars secunda

Šifra tekmovalca: _____

Skupaj točk: ___ /50

I.

1.) Prevedite (poševno tiskane besede pustite neprevedene):

O stopnjevanju pridevnika

(odlomek iz latinske slovnice, ki jo je napisal slovničar Donat v 4. st. po Kr.)

Comparationis gradus sunt tres: positivus, comparativus, superlativus: positivus, ut¹ *fortis*, comparativus, ut *fortior*, superlativus, ut *fortissimus*. Sed comparativus gradus semper communis² generis est. Comparantur autem nomina³, quae aut qualitatem significant aut quantitatem.

Sed non omnia per omnes gradus eunt. Aliquando enim positivus gradus tantum invenitur, ut *mediocris*; aliquando positivus et comparativus, ut *senex*, *senior*; aliquando positivus et superlativus, ut *pius*, *piissimus*: nam pro secundo gradu adverbium *magis* ponimus, ut *magis pius*: aliquando comparativus et superlativus, ut *ulterior*, *ultimus* ; aliquando superlativus tantum, ut *novissimus*.

Extra eam formam⁴ sunt *bonus* et *malus*: dicimus enim *bonus* - *melior* - *optimus*, *malus* - *peior* - *pessimus*.

¹ *Ut* v tem odlomku pomeni 'na primer'.

² Spada h *generis*.

³ Tukaj se izraz *nomen* uporablja skrajšano namesto celotne zveze *nomen adiectivum*. Prevedite kot 'pridevnik'.

⁴ *Forma* tukaj pomeni 'tvorba'.

Sunt nomina significatione diminutiva, intellectu comparativa, ut *grandiusculus, maiusculus, minusculus*.

Comparativo et superlativo gradui tam aut minus aut *minime* aut *magis* aut *maxime* adici non oportet; adiciuntur autem positivo tantum: dicimus enim *tam bonus, tam malus, minus bonus, minus malus, minime bonus, minime malus, magis bonus, magis malus, maxime bonus, maxime malus*.

Comparativus gradus ablativo casui adiungitur⁵ utriusque⁶ numeri; sed tunc hoc utimur, cum aliquem vel alieno vel suo generi comparamus, ut *Hector fortior Diomede* vel *audacior Troianis fuit*. Superlativus autem genetivo tantum plurali adiungitur; sed tunc hoc utimur, cum aliquem suo generi comparamus, ut *Hector fortissimus Troianorum fuit*.

Plerumque superlativus pro positivo ponitur et nulli comparatur, ut *Iuppiter optimus maximus*.

Interdum comparativus gradus nominativo adiungitur, ut *hic doctior quam ille est*.

Aelius Donatus, *Ars grammatica* II, 2-4

Št. točk: ___ /32

2. Odgovorite na vprašanja:

⁵ Prevedite 'se veže'.

⁶ G. sg. zaimka *uterque*.

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

a) Katero oblikoslovno lastnost je Donat opisal v pravilu *Sed comparativus gradus semper communis generis est*?

Št. točk: ___ /2

b) Katera od naštetih pravil v slovenščini ne veljajo?

Št. točk: ___ /4

II.

Spodnji odkomek je iz pisma, ki ga je neki prijatelj pisal Ciceronu ob smrti njegove hčere leta 45 pr. Kr.:

Rem, quae mihi magnam consolationem attulit, volo tibi commemorare. Forte eadem res tibi dolorem minuere possit. Ex Asia rediens cum ab Aegina Megaram versus navigarem, coepi regiones circumcirca prospicere. Post me erat Aegina⁷, ante me Megara, dextra Piraeus⁸, sinistra Corinthus⁹: ea oppida quodam tempore florentissima fuerunt, nunc prostrata et diruta ante oculos iacent. Sic cogitabam mecum: "Hem! Nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit aut occisus est, quamquam vita nostra brevior esse debet, hic autem uno loco tot oppidorum cadavera proiecta iacent? Visne tu te, Servi, cohibere et meminisse hominem te esse natum?" Crede mihi, cogitatione ea non mediocriter sum confirmatus.

Cicero, Epistulae ad familiares IV, 5, 4

1. Odgovorite na vprašanja:

a) Kako je bilo ime Ciceronovemu prijatelju?

⁷ V prvi polovici 1. stoletja pr. Kr. je gospodarsko oslabela zaradi nenehnih napadov morskih roparjev.

⁸ Bil je porušen leta 86 pr. Kr. v vojni med Rimljani in pontskim kraljem Mitridatom. V tej vojni je veliko škode utrpela tudi Megara.

⁹ Korint so porušili Rimljani leta 146 pr. Kr.

Društvo za antične in humanistične študije Slovenije

Državno tekmovanje v znanju latinščine 2005/06

Št. točk: ___ /2

b) S katero mislijo prijatelj tolaži Cicerona?

Št. točk: ___ /4

2. Na spodnjem zemljevidu s križcem označite mesto, kjer je bila ladja v trenutku, ki ga prijatelj opisuje.

Št. točk: ___ /2

3. S puščico označite smer, katero je plula ladja.

Št. točk: ___ /2

